

Course of study (code) / Назва дисципліни (шифр)	Мистецтво ведення переговорів LW 053 2C MWPR; LW 053 2B MWPR;
Academic year / Навчальний рік - Семестр	2022/2023 - I семестр
Course of study / Назва спеціальності	053 Психологія
Educational program / Освітня програма Education - ECTS / Рівень – Кредити Status / Статус Learning language / Мова навчання	053 Психологія Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти: освітня кваліфікація - бакалавр з психології; Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти: освітня кваліфікація – молодший бакалавр з психології; 120 год., 4 ECTS, залік Вибіркова. Українська мова
Author / Укладач	Хекоян Елен Арсенівна, магістр психології, асистент кафедри соціально-гуманітарних наук, Державний університет економіки і технологій e-mail: helenkhekoyan@gmail.com , https://orcid.org/0000-0002-4873-3305 моб: +380666674599 Яцок Анастасія Миколаївна, кандидат психологічних наук, Державний університет економіки і технологій, e-mail: asbyus.13@gmail.com , http://orcid.org/0000-0003-0854-1795 моб. +380501948291 Циганенко Галина Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент, Державний університет економіки і технологій, e-mail: tsvhanenko_hv@kneu.dp.ua , https://orcid.org/0000-0003-1950-157X моб. +380982028219
Консультації	вт, 14.00-15.00 Можливі он-лайн консультації в Zoom

A. OBJECTIVE OF THE SUBJECT / МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Мистецтво ведення переговорів»: опанування базових понять та системи знань з актуальних питань конфліктології; формування уявлень про ефективні людські взаємовідносини; оволодіння практичними навичками врегулювання та вирішення конфліктів різних рівнів, подолання наслідків стресу; розвиток вмінь студентів аналізувати та контролювати конфліктну ситуацію, позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати у діловій, професійній та особистісній сферах життя.

Завдання дисципліни:

1.Визначити місце та роль конфліктології в практиці управління; визначити специфіку структурного, функціонального, процесуального та феноменологічного опису конфлікту, конфліктної ситуації.

2.Ознайомити студентів з найважливішими теоретичними розробками, експериментальними і прикладними дослідженнями вітчизняних та зарубіжних конфліктологів; визначити традиційні напрями дослідження та аналізу конфліктів: психоаналітичного, генетичної епістемології, культурно-історичного та ін.; формування уявлень про структуру та динаміку конфліктної ситуації, стратегії та тактики вирішення конфліктів; ознайомлення з методами керування конфліктами та ведення переговорів.

3.Підвищити рівень конфліктної компетентності майбутніх психологів за допомогою набуття спеціальної підготовки у галузі управління конфліктами різних рівнів; оволодіння методами структурного аналізу конфліктної ситуації, стилями управління конфліктами відповідно до конкретної ситуації; формування вмінь організації та проведення переговорів з установкою

на співпрацю, надання посередницьких послуг; оволодіння засобами діагностики та профілактики конфліктної ситуації; формування навичок розробки заходів підвищення компетентності у аналізі та вирішенні конфліктів для різних колективів та особистостей.

B. SUBJECT PROGRAM / ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Конфлікт та його природа.

Визначення конфлікту. Конфліктологія, її предмет і задачі. Становлення предмету конфліктології. Конфлікт: поняття, природа та межі. Багатоваріантність і різнобічність точок зору на конфлікт. Функції конфлікту. Спрямованість і наслідки конфліктів. Причини виникнення та елементи конфліктів. Класифікація конфліктів за різними критеріями: сфери прояву конфліктів, ступінь тривалості та напруги конфліктної ситуації, суб'єкти конфліктної взаємодії, соціальні наслідки, предмети конфлікту та ін. Фази конфлікту: початкова фаза, фаза підйому напруги, пік конфлікту, фаза спаду напруги. Співвідношення фаз і етапів конфлікту залежно від можливості його розв'язання.

Тема 2. Причини виникнення ділових конфліктів.

Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння та шляхи їх подолання. Процес спілкування: сутність, види, структура і джерела конфліктів. Причини виникнення бар'єрів непорозуміння. Шляхи подолання бар'єрів непорозуміння і проблеми, які з цим процесом пов'язані.

Сутність спілкування та управлінського спілкування. Цілі керівника в управлінському спілкуванні. Природа неефективних комунікацій. Основні джерела конфліктів. Роль та характеристики стереотипів у спілкуванні. Сутність проблем, що ускладнюють взаєморозуміння людей у спілкуванні. Основні конфліктогени у спілкуванні. Сутність і правила діалогу. Механізм перетворення конфліктогенів у процесі спілкування. Правила спілкування з конфліктною особою. Роль гумору, культури мови і поведінки у безконфліктному спілкуванні.

Природа конфліктів, що виникають внаслідок спільної трудової діяльності. Об'єктивні причини виникнення ділових конфліктів. Організаційні конфлікти та засоби їх вирішення. Трудовий колектив як осередок виникнення ділових конфліктів. Управління конфліктами в організації.

Сутність організаційно-технологічної, економічної, соціально-психологічної систем функціонування людини у процесі життєдіяльності. Сутність понять «колектив», «трудовий колектив». Ознаки, функції трудових, сфери відносин, види і стадії трудових колективів. Причини виникнення конфліктів у трудовому колективі. Сутність, види та процес управління трудовими конфліктами. Метод «картографія конфлікту». Напрямки попередження виникнення конфліктів. Варіанти, стратегії та методи вирішення конфліктів. Чинники успішності завершення конфліктів.

Тема 3. Психологія управління конфліктними ситуаціями в діяльності керівника.

Конфліктність у системі «керівник-колектив» та шляхи управління конфліктністю. Керівник та його якості, які впливають на конфлікт. Типології «важких керівників». Конфлікти між керівником і підлеглими: сутність, причини, засоби подолання непорозуміння. Типові помилки керівника у вирішенні конфлікту і шляхи їх виправлення. Причини загострення конфлікту між

керівником і підлеглими. Рекомендації і засоби вирішення конфліктів «за вертикаллю». Способи попередження вертикальних конфліктів. Рекомендації для підлеглих у конфлікті за вертикаллю.

Управлінські рішення, які приводять до конфлікту. Причини конфліктів у процесі ухвалення управлінських рішень. Прийоми попередження конфліктів при використанні потенціалу колективного інтелекту. Управління соціально-психологічним кліматом у колективі.

Контроль і помилки при його проведенні. Особиста відповідальність і самоконтроль керівника. Типові помилки в оцінці праці фахівців. Виконавча та управлінська відповідальність. Схема самоконтролю у конфлікті.

Конфліктність у період впровадження інновацій і шляхи подолання опору колективу. Причини інноваційних конфліктів. Сутність заходів підготовки колективу до впровадження нововведень.

Тема 4. Кадровий менеджмент як джерело конфліктів

Особливості сучасного кадрового менеджменту у контексті конфліктології. Сутність конфліктності у розрізі функціональних підсистем управління персоналом. Функції служби управління персоналом щодо зниження конфліктності у колективі. Адаптація членів колективу до нових вимог та умов праці. Методи первинної і вторинної адаптації членів колективу. Способи оцінки результатів роботи працівників.

Трудова дисципліна, мотивація, методи переконання як детермінанти впливу на конфліктність у колективі. Характеристика дисциплінарних відносин і дисциплінарних форм. Сутність самодисципліни. Мотиви плинності кадрів і заходи її зниження. Типи справедливості. Безконфліктні альтернативи традиційних форм оплати праці і категорії стимулювання. Сутність переконання та прийоми переконання працівників.

Критика і самокритика. Характеристика критики та її видів. Етапи алгоритму критики. Рекомендації для зниження опору критиці. Рекомендації щодо звільнення підлеглих.

Тема 5. Основні принципи психологічного посередництва

Завершення і вирішення конфлікту. Форми завершення та стратегії вирішення конфліктів: насильство, роз'єднання, примирення. Стратегії вирішення конфліктів. Характеристика основних стратегій вирішення конфлікту: поступки, відхід, суперництво, компроміс, ефективне вирішення проблеми. Ефективність основних стратегій подолання конфлікту в залежності від ситуації.

Основні форми участі третьої сторони в процесі розв'язання конфліктної ситуації: медіація, посередництво, фасилітація, перемиріння, арбітраж та ін. Основні дії медіаторів: модифікація фізичної та соціальної ситуації, перетворення структури проблеми, дії, що посилюють мотивацію сторін на співпрацю. Основні умови, що визначають неефективність дій посередників. Основні принципи психологічного посередництва: нейтральність, робота з процесом, захищеність інтересів обох сторін та ін. Комунікативні бар'єри, що впливають на ефективність дій посередників: відсутність бажання вирішувати проблему, використання «силових» методів.

Основні дії посередника: забезпечення послідовності обговорення проблеми, локалізація обговорюваних проблем, конкретизація проблемних аспектів, структурування переговорного процесу, об'єднання конкретних угод у більш загальні, підтримка позитивних дій, перехід від однієї проблеми до обговорення іншої.

Тема 6. Переговорний процес з урегулювання конфліктів

Структура та основні елементи переговорів: предмет, інтереси та цілі двох сторін, легіти-

мність, стандарти прийняття рішень, варіанти рішень, зобов'язання учасників переговорів, ресурси, контроль, санкції та ін. Основні переговорні сценарії: позиційний торг, принципові переговори. Проста та складна технології проведення переговорів, їх алгоритм. Зміст підготовки до переговорного процесу. Етапи переговорного процесу. Переговорні стилі в конфлікті. Маніпулятивні технології у процесі переговорів. Протидія маніпулятивним технологіям. Схема аналізу переговорного процесу, основні критерії оцінки ефективності проведених переговорів.

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати типові (для молодшого бакалавра з психології) та складні (для бакалавра з психології) спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК05. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК06. Здатність приймати обгрунтовані рішення.</p> <p>ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК09. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК02. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду, розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.</p> <p>СК06. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.</p>

	<p>СК07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК08. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність (для молодшого бакалавра з психології); здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) (для бакалавра з психології).</p> <p>СК09. Здатність дотримуватися норм професійної етики (для молодшого бакалавра з психології); здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту (для бакалавра з психології).</p> <p>СК10. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (для молодшого бакалавра з психології); здатність дотримуватися норм професійної етики (для бакалавра з психології).</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (для бакалавра з психології).</p>
<p>Програмні результати навчання (ПР)</p>	<p>ПР01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми (для молодшого бакалавра з психології). Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР03. Здійснювати пошук інформації з різних джерел у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР04. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР06. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.</p> <p>ПР07. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.</p> <p>ПР08. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців та нефаківців.</p> <p>ПР09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культурних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати програму просвітницьких дій у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тощо, відповідно до вимог замовника (для молодшого бакалавра з психології); складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР12. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культурні чи гендерно-вікові відмінності (для молодшого бакалавра з психології); складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, за-</p>

	<p>ходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР13. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості (для молодшого бакалавра з психології); взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно - вікові відмінності (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР14. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (для молодшого бакалавра з психології); ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі, демонструвати лідерські якості (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР15. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (для молодшого бакалавра з психології); відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР16. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (для молодшого бакалавра з психології); знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР17. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) (для молодшого бакалавра з психології); демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності (для бакалавра з психології).</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) (для бакалавра з психології).</p>
--	---

D. SEMESTER PLAN / СЕМЕСТРОВИЙ ПЛАН

Тиждень/ Дата	Тема	Форма діяльності (заняття), години, формат	Завдання для СРС (література, ресурси в інтернеті, презентація, відеокурси)
Згідно розкладу занять	<i>Тема 1. Конфлікт та його природа</i>	Лекція, (4 год), F2F	Опрацювання літератури: основна: 1, 2, 4, 8, 9 додаткова: 2, 6, 10, 20
		Практичне заняття, (2 год), F2F	Конспект першоджерел: – Громова О.Н. «Личностные особенности возникновения конфликтов»; – Одінцова А.М. Психологічні особливості конфліктної особистості // Соціокультурні та психологічні вектори становлення особистості : колективна монографія / О.Є. Блинова, С.І. Бабатіна, Т.М. Дудка, А.М. Одінцова та ін. [Текст] / відпов. ред. Блинова О.Є. – Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2018. – С. 230-252.
Згідно розкладу занять	<i>Тема 2. Причини виникнення ділових конфліктів</i>	Лекція, (2 год), F2F	Опрацювання літератури: основна: 2, 5, 7, 8 додаткова: 1, 2, 4, 8, 15, 16, 19, 20

		Практичне заняття (4 год), F2F	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне опрацювання теоретичних семінарських питань: 1) Процес спілкування: сутність, види, структура і джерела конфліктів. 2) Організаційні конфлікти та засоби їх вирішення 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті MOODLE ДУЕТ.
Згідно розкладу занять	<i>Тема 3. Психологія управління конфліктними ситуаціями в діяльності керівника</i>	Лекція, (2 год), F2F	Опрацювання літератури: основна: 3, 5, 8 додаткова: 1, 10, 13, 14
		Практичне заняття, (2 год), F2F	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Опрацювання теоретичних семінарських питань: 1) Керівник та його якості 2) Сутність, причини, засоби подолання непорозуміння. 3) Вербальна та невербальна комунікація. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті MOODLE ДУЕТ
Згідно розкладу занять	<i>Тема 4. Кадровий менеджмент як джерело конфліктів</i>	Лекція, (2 год), F2F	Опрацювання літератури: основна: 1, 2, 4, 7 додаткова: 1, 4, 6, 11, 12, 13
		Практичне заняття, (2 год), F2F	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних семінарських питань: 1) Методи переконання як детермінанти впливу на конфліктність у колективі. 2) Конфліктність у період впровадження інновацій і шляхи подолання опору колективу. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання.

			4. Виконання тестових завдань для самоперевірки на сайті MOODLE ДУЕТ.
Згідно розкладу занять	Тема 5. Основні принципи психологічного посередництва.	Лекція, (4 год), F2F	Опрацювання літератури: основна: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10 додаткова: 1, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
		Практичне заняття, (4 год), F2F	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Виконання методики: «Оцінка стилю типової поведінки у конфлікті», методика К. Томаса, в адаптації Гришиної, оформлення висновків. 3. Конспект першоджерел: – Скотт Дж. Г. «Выбор стиля поведения, соответствующего конфликтной ситуации» Паркинсон Дж. Р. Люди сделают так, как захотите вы / Дж. Р. Паркинсон // Психология деловых конфликтов : Хрестоматия. Учебное пособие для факультетов: психологических, экономических и менеджмента / Д.Я. Райгородский. – Самара : Издательский Дом «Бахрах-М», 2007. – С. 629 – 705.
Згідно розкладу занять	Тема 6. Переговорний процес з урегулювання конфліктів	Лекція, (2 год), F2F	Опрацювання літератури: основна 1, 2, 6, 7, 8, 9, 11, 14. додаткова 1, 3, 4, 10, 13, 17, 18.
		Практичне заняття, (2 год), F2F	1. Конспект першоджерел – Дзна Д. «4-х шаговий метод улучшения взаимоотношений»; 2. Аналіз і вирішення конфліктних ситуацій. Інструкція: Згадати конфліктні ситуації на вулиці, в міському транспорті, в закладах сфери обслуговування, свідками котрих ви були, і проаналізувати їх, відповівши на наступні питання: 1. За якою формулою йшов розвиток конфлікту? (на якій стадії проходження і т. інше). 2. Хто був ініціатором конфлікту і який конфліктоген він використав першим? 3. Які типи конфліктних особистостей конфліктуючих ви спостерігали (демонстративний, ригідний, безконфліктний, зверх точний, некерований). 4. Чи можна було уникнути цього конфлікту і яким чином? 5. Які стратегії поведінки використовували?

			вали конфліктуючі?
--	--	--	--------------------

1. Вивчення дисципліни передбачає виконання обов'язкових завдань у контексті семінарських тем для обговорення.

2. Вивчення дисципліни передбачає виконання індивідуального завдання у контексті тематики семінарських занять.

E. BASIC LITERATURE (OBLIGATORY TEXTBOOKS) / ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (ОБОВ'ЯЗКОВІ ПІДРУЧНИКИ)

1. Бабич Л.В., Кондратенко Г.М. Основи педагогічної майстерності: Навчальний посібник для студентів педагогічних університетів. – Херсон: Айлант. 2002. – 81
2. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: Навчальний посібник / О.Б.Голік. – Донецьк: вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. – 242 с.
3. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник. К.2001. 576 с.
4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; гол. ред. В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004.
6. Жигір В.І., Чернега О.А. Професійна педагогіка: Навч. посіб. / За ред. М.В. Вачевського. – К. : ТОВ «Кондор», 2012. – 336 с
7. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності. Львів: Видав. центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. 608 с.
8. Мороз О.Г. Перші кроки до майстерності / О.Г.Мороз, В.Л. Омеляненко. К. Знання України. 1992. 112 с..
9. Педагогічна майстерність учителя: навч. посіб. / за ред. В. М. Гриньової. Харків: ОВС, 2016. 224 с.
10. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А.Зязюна. – К.: Вища шк., 2004. – 422 с.
11. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч.посіб.; За ред. Зязюна І.А.- К: Вища шк.; 2006. – 606 с.
12. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с.
13. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : Навч. Посібник / В.А. Семиченко. – К. : Вища шк., 2004. – 335 с.
14. Чмут Т.К. Культура спілкування / Т.К. Чмут. – Харків : ХІРУП, 1996. – 206с.

F. COMPLEMENTARY LITERATURE / ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: Підручник. К., 2004. 472 с.
2. Бутенко Н.Ю., Приходько А.М., Федоренко Н.І. Комунікативні процеси у навчанні: Навчально-метод. посібник. К., 2004. 334 с.
3. Васянович Г.П. Педагогічна етика. Львів, 2005. 344 с.
4. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посібник. К., 2006. 276 с.
5. Гірник А., Бобрю А. Конфлікти: структура, ескаляція, залагодження. К., 2003. 172 с.
6. Гольдштейн А., Хомик В. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Пер. з англ. В. Хомика. К., 2003. 520 с.
7. Гончаренко С. Український педагогічний словник. К., 1997. 376 с.
8. Грабовська С., Равчина Т. Конфлікти без насильства. Львів, 2001. 276 с.
9. Добенько О.В. Педагогічна техніка: Навч. посібник. Тернопіль, 2000. 132 с.
10. Загальна психологія: Підручник / За ред. С.Д. Максименка. К., 2000. 543с.
11. Кірієнко Т. Шляхом зростання майстерності. Дошкільне виховання. 2005. №2. С.18-19
12. Ковальчук Л.О. Системи освіти зарубіжних країн: Навч. посіб. Львів, 2003. 136 с.
13. Макаренко А.С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду. Вибрані твори: У 7 т. К., 1954. Т. 5.
14. Освітні технології: Навч.-метод. посібник / За заг. ред. Пехоти О.М. К., 2001. 255 с.
15. П'ятакова Г.П., Заячківська Н.М. Сучасні педагогічні технології та методика застосування їх у вищій школі. Львів, 2003. 55 с.
16. Сагач Г.М. Риторика: Навч. посібник. К., 2000. 568 с.
17. Семиченко В. А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. посібник. К., 2004. 335 с.
18. Синиця І.О. Педагогічний такт і майстерність учителя. К., 1981. 319 с
19. Сухомлинський В.О. Сто порад учителяві. К., 1988. 304 с.

ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL: [http://www.library.edu-ua.net/ ioV485/-](http://www.library.edu-ua.net/ ioV485/).
2. Тривоги і труднощі батьків: кілька порад, як виховувати сучасних дітей <https://nus.org.ua/articles/tryvogiy-i-trudnoshhi-batkiv-porad-yak-vyhovuvatv-suchasnyh-ditej/>
3. Покоління Z: як знайти підхід. Режим доступу: <https://apostrophe.ua/ua/article/society/science/2018-09-20/pokolenie-z-kak-nayti-podhod-k-sovremennym-detyam/20733>
4. Нова українська школа : poradnyk dlya vchytelya URL : <http://nus.org.ua/np-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>

G. THE MOST IMPORTANT PUBLICATIONS OF THE AUTHOR(S) CONCERNING PROPOSED CLASSES / ОСНОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ АВТОРА, ЦЮ ПОВ'ЯЗАНІ З ТЕМАТИКОЮ ЗАПЛАНОВАНИХ ЗАНЯТЬ

1. Одінцова А.М. Технології вирішення міжособистісних конфліктів // Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (15 трав. 2017 р.) / за заг. ред. Л. В. Засекої, А. В. Кульчицької. – Луцьк : ПП Іванюк В. П, 2017. – С. 91 – 93.
2. Одінцова А.М. Психологія конфлікту. Авторська навчальна програма // Збірник навчальних програм для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» напряму підготовки (спеціальності) «Психологія»: / О.Г.Александрова, О.Є.Блинова, С.І. Бабатіна, О.Є.Блинова, Т.М. Дудка, та ін. / відпов. ред. Блинова О.Є. – Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД, 2017. – С. 217 – 225.
3. Одінцова А.М. Специфіка конфліктів в організації та у сфері управління // Соціокультурні та психологічні виміри становлення особистості: матеріали Всеукраїнської (із міжнародною участю) науково-практичної конференції (5-6 жовтня 2017 року, м. Херсон) / Шапошнікова І. В., Блинова О. Є. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – С. 103 – 104.
4. Одінцова А.М. Психологічні особливості конфліктної особистості // Соціокультурні та психологічні вектори становлення особистості: колективна монографія / О.Є. Блинова, С.І. Бабатіна, Т.М. Дудка, А.М. Одінцова та ін. [Текст] / відпов. ред. Блинова О.Є. – Херсон : Вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2018. – С. 230-252.
5. Яцюк А.М., Левковська В.В. Причини виникнення сімейних конфліктів // Інсайт: психологічні виміри суспільства: науковий журнал / ред. кол. І.С. Попович, С.І. Бабатіна, І.Р. Крупник та ін.. – Херсон: ВД «Гельветика», 2019 – Вип. 1(16). – С. 166-167.
6. Яцюк А.М., Луцшай С.О. Конфліктна особистість: підходи до визначення // Інсайт: психологічні виміри суспільства: науковий журнал / ред. кол. І.С. Попович, С.І. Бабатіна, І.Р. Крупник та ін. – Херсон: ВД «Гельветика», 2019 – Вип. 1(16). – С. 174-175.
7. Яцюк А.М. Спосіб реагування на конфліктну ситуацію у юнаків // Інсайт: психологічні виміри суспільства : наук. журн. / ред. кол. І. С. Попович, С. І. Бабатіна, І. Р. Крупник та ін. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – Вип. 1 – 118 с. (С. 59-64)
8. Яцюк А.М., Стадницька Т.Ю. Психологічний аналіз основних причин сімейних конфліктів // Соціально-психологічні технології розвитку особистості: Зб. наук. праць за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів (м. Херсон, 14 травня 2020 р.) / ред. колегія: А. М. Яцюк, Н. О. Олейник, В. В. Мойсеєнко та ін. – Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2020. – С. 349-351.
9. Яцюк А.М., Левковська В.В. Протокол сімейної консультації у дистантних родинях // Соціально-психологічні технології розвитку особистості : Зб. наук. праць за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів (м. Херсон, 14 травня 2020 р.) / ред. колегія: А. М. Яцюк, Н. О. Олейник, В. В. Мойсеєнко та ін. – Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2020. – С. 425-426.
10. Циганенко Г.В. Свідоме та несвідоме у конкурентно-конфліктній взаємодії між групами цивільних і військових. Свідоме та несвідоме у груповій взаємодії: Монографія / [П.П. Горностай, О.Л. Коробанова, О.Т. Плетка, Г.В. Циганенко, Л.О. Чорна]; за заг. ред. П.П. Горностая; НАПН України, Інститут соціальної та психологічної психології. Кропивницький, 2018. 244 с. (авторські: С. 164-206).
- 11.

H. PREREQUISITE AND POSTREQUISITE / ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Мистецтво ведення переговорів» є: формування у студентів професійних умінь та навичок прогнозування, передбачення, врегулювання, вирішення та подолання наслідків конфліктів в різних сферах психологічної практики. Окрім системи теоретичних положень студенти вивчають практичні засоби вирішення конфліктної ситуації: посередництво, ведення переговорів, арбітраж та інші.

Зміст курсу «Мистецтво ведення переговорів» тематично пов'язаний з наступними дисциплінами: «Соціально-психологія», «Психологія спілкування», «Індивідуальне психологічне консультування», «Соціально-психологічний тренінг», «Конфліктологія», «Стресостійкість та ефективна комунікація», «Психологія управління», «Організаційна психологія» та інші.

I. SCOPE AND TYPE / КІЛЬКІСТЬ ВІДВЕДЕНИХ ГОДИН ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ

	Денна	Заочна
Лекції	16	6
Практичні	16	4
Семінари	-	-
Самостійна робота студента (СРС)	76	98
Індивідуально-консультативна робота (ІКР)	12	12
Курсова робота	-	-

J. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

	Денна	Заочна
Поточний контроль, в т.ч.:	50	50
оцінювання під час аудиторних занять	20	10
виконання контрольних (модульних) робіт	15	20
виконання і захист завдань самостійної роботи	10	15
науково-дослідницька робота	5	5
	(за наявності сертифіката)	(за наявності сертифіката)
Підсумковий контроль (залік)	50	50
Разом	100	100

Шкала балів	Оцінка за 4-бальною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
70 – 79		C
66 – 69	Задовільно	D
60 – 65		E
21 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання екзамену (заліку)	FX
0 – 20	незадовільно з можливістю вивчення дисципліни за індивідуальним графіком у формі додаткової індивіду- ально-консультативної роботи.	F

K. CODE OF CONDUCT OF THE COURSE / КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є виконання наступних обов'язків:

- ❖ не запізнюватися на заняття;
- ❖ не пропускати заняття (як лекційні, так і практичні), в разі хвороби мати довідку або її ксерокопію;
- ❖ самостійно опрацьовувати весь лекційний матеріал та ресурси для самостійної роботи;
- ❖ при підготовці есе, есе-рефлексії на статтю, що запропонована вам для читання (див. семестровий план), оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Есе повинно бути надіслано до 16:00 у попередній день перед семінаром. Усі повинні обов'язково підготувати есе, а його відсутність з будь-яких причин не може бути виправданням.
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх етапах проходження курсу (особливо під час виконання індивідуальних проєктів/курсів проєкту);
- ❖ своєчасно і самостійно виконувати всі передбачені програмою практичні завдання;
- ❖ будь-яке відтворення результатів чужої праці (виключаючи практичну роботу над командним проєктом), в тому числі використання завантажених з Інтернету матеріалів, як власних результатів, кваліфікується, як порушення норм і правил академічної доброчесності, та передбачає притягнення до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством.

L. METHODS OF CONDUCTING / МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні/словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види практичних завдань, практичні вправи).

M. TOOLS, EQUIPMENT AND SOFTWARE / ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мультимедійний клас з ПК, цифровий проектор

Zoom – хмарна платформа для відео і аудіо конференцій та вебінарів

ZELIS - система призначена для тестування знань студентів в двох режимах: автоматизований контроль знань та тестування по бланкам.

MOODLE – міжнародна освітня платформа для організації та проведення навчального процесу

N. STUDENT RESOURCES, MOOC PLATFORMS / ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА ВІДКРИТІ ДИСТАНЦІЙНІ ОНЛАЙН КУРСИ

Студентам пропонується доступ до навчальних матеріалів дисципліни - moodle.kneu.dp.ua:

Courseera – безкоштовні онлайн-курси з різних дисциплін. у разі успішного закінчення яких користувач отримує сертифікат про проходження курсу.

EdX – онлайн-курси від закладів вищої освіти.

Prometheus – український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів.

O. FEEDBACK/ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Електронні листи є найкращим способом зв'язатися з керівником курсу, і, будь ласка, додайте шифр групи в темі листа. Якщо ви надішлете мені електронне повідомлення, надайте мені, принаймні, 24 години, щоб відповісти. Якщо ви не отримаєте відповідь, відправте листа повторно.

P. ACADEMIC HONESTY/ АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.

Державний університет економіки і технологій очікує від студентів розуміння та підтримання високих стандартів академічної чесності. Приклади академічної не доброчесності включають такі: плагіат, зловживання інформацією із застарілих джерел мережі. Очікується, що вся робота, виконана відповідно до вимог курсу, є власною роботою студента. Під час підготовки роботи, яка відповідає вимогам курсу, студенти повинні відрізнити власні ідеї від інформації, отриманої з інших джерел. Без попереднього письмового схвалення викладачем, студенти можуть не подавати один і той же звіт двічі. Положення про академічну доброчесність у Державному університеті економіки і технологій:

https://www.duet.edu.ua/uploads/normbase/243/pol_AD.pdf

Стаття 42. Академічна доброчесність ЗАКОН УКРАЇНИ Про освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

APPROVED / ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету економіки і технологій - протокол. 1 від 02.09.2022 року

Укладачі:

Елен ХЕКОЯН

Анастасія ЯЦЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних наук

Протокол № 1 від 02 вересня 2022 року

В.о. завідувача кафедри

Валентина ШАЙКАН

Науково-методичною радою Державного університету економіки і технологій

Протокол № 1 від 20 вересня 2022 року

Голова науково-методичної ради

Валентин ОРЛОВ